

Katechismus

pro děti

2000

i pro dospělé

MODLITBA PÁNĚ

Otče náš, který jsi v nebesích,
posvěť se jméno tvé,
přijď království tvé.
Buď vůle tvá jako v nebi, tak i na zemi.
Chléb náš vezdejší, dej nám dnes.
A odpusť nám naše viny,
jako i my odpouštíme našim viníkům.
A neuveď nás v pokušení, ale zbav nás od zlého.
Neboť tvé je království i moc i sláva na věky.
Amen.

APOŠTOLSKÉ VYZNÁNÍ VÍRY

Věřím v Boha, Otce všemohoucího,
Stvořitele nebe i země.

I v Ježíše Krista, Syna jeho jediného, Pána našeho,
jenž se počal z Ducha svatého,
narodil se z Marie panny,
trpěl pod Pontským Pilátem,
byl ukřižován, umřel a byl pohřben,
sestoupil do pekel,
třetího dne vstal z mrtvých,
vstoupil na nebesa,
sedí na pravici Boha Otce všemohoucího,
odkud přijde soudit živé i mrtvé.

Věřím v Ducha svatého,
svatou církev obecnou,
svatých obcování,
hříchů odpuštění,
těla z mrtvých vzkříšení a život věčný. Amen.

OBSAH:

BIBLE	5
STARÝ ZÁKON	6
NOVÝ ZÁKON	17
DĚJINY CÍRKVE	21
ZÁKLADY KŘESŤANSKÉ VĚROUKY	30
O MODLITBĚ	30
APOŠTOLSKÉ VYZNÁNÍ VÍRY	32
NAŠE EKUMÉNA	34
ČCE	37
SVÁTOSTI V ČCE	39
CÍRKEVNÍ ROK	40
REJSTRÍK DŮLEŽITÝCH POJMŮ	42
POŘÁDEK KNIH V BIBLI	45

ČTENÁŘŮM, DĚTEM I DOSPĚLÝM

Slovo „katechismus“ vzniklo z řeckého slovesa „KATĚCHEIN“, což znamená „sdělit“, podat zprávu, také „vyučovat“. Tedy nikoli „biflovat, šprtat se nudné poučky“. Jestliže jsem tuto knížku nazval katechismem, v žádném případě ne proto, abych navodil nepříjemný pocit učení, které musíte nadřít, aby byl učitel spokojen a dal „alespoň za čtyři“.

Chci vám jen sdělit, předat, zkrátka „katéchein“ několik informací o tom, co je v bibli a jak jí rozumět, o tom, co bylo dobrého i špatného v dějinách křesťanství. To vše může pomoci vašemu i našemu společnému hledání a nalézání víry.

Otázky a odpovědi jsem formuloval tak, aby se vám snadno pama-tovaly. Odpověď se vám často vybaví už při čtení otázky. Modlitba Páně, Apoštolské vyznání, pořádek biblických knih a rejstřík vám mohou být užitečnou pomocí, když si budete potřebovat něco připomenout. Katechismus ovšem nikoho nenaučí věřit. Víra sama je dar. Ale tento dar, jsem o tom pevně přesvědčen, dostane každý, kdo o něj stojí.

UČITELŮM, DIAKONŮM, KATECHETŮM, KOLEGŮM

Obsah vychází především z bible a ze základních křesťanských textů (Modlitba Páně, Apoštolské vyznání víry). Předlohou kapitoly „Dějiny církve“ jsou „Dějiny křesťanské církve“ Štěpána Šoltésze, 3. vydání, Praha 1971 a některé další standardní práce.

Celek považuji za vhodný jako individuální četbu zejména pro ty, kteří se jako dospělí připravují ke křtu, i jako osnovu několikaletého cyklu rozhovorů se staršími dětmi a konfirmandy.

Katechismus vydávám v malých nákladech. Každé vydání je trochu jiné, o něco stručnější. Doba se mění a s ní i čtenáři a posluchači bible. Téměř dvacet let práce v oboru mne přivedlo jednak k poznání, jak rychle je třeba reagovat na proměňující se otázky i potřeby čtenářů, jednak k pokoře, pokud jde o staré vyznavačské texty.

Snažil jsem se být co nejstručnější, na malý počet slov navázat co nejvíce sdělení. Uvedená fakta ovšem kromě vlastní informace slouží jako záchytné body, na něž při výkladu navazují vlastní zkušenosti a svědectví víry - ty považuji za nejdůležitější. Věřím, že právě ony se dětským i dospělým posluchačům vybaví při opakování. Tak si zapamatují i něco ze svědectví víry, o níž v bibli, v křesťanství i mně jde především.

Pavel Klinecký

BIBLE

„VÍRA JE ZE ZVĚSTOVÁNÍ“
Ř 10,17

1. Které tři věci dělají společně křesťané od počátku církve?

Zpívají, modlí se, čtou bibli.

2. O co jde v křesťanství?

V křesťanství jde o život - v důvěře pravému Pánu světa - ve víře.

3. Jak vzniká tato důvěra?

Vzniká ze „zvěstování“ - ze svědectví těch, kteří to prožili.

4. Proč vznikla bible?

Bible vznikla z potřeby sdělit životní zkušenosti této důvěře. Aby svědectví zůstalo věrné a pravdivé, aby se nic důležitého neztratilo.

5. Jak vznikla bible?

Nejprve vyprávění od úst k ústům, bez psaní (ústní tradice), pak zápis. Nejprve malé celky (modlitby, písně, vyprávění). Přibývají, pak je vybráno to podstatné. To tvoří bibli.

6. Proč nepokračujeme dál v psaní bible? Také jsme přece svědkové víry!

To podstatné již v bibli je. Není třeba nic přidávat.

7. Co máme s bibli dělat?

Máme číst, snažit se porozumět a snažit se podle bible žít.

8. Kde se biblické vyprávění odehrává?

Především na východním pobřeží Středozemního moře, (od moře na východ k poušti, jih - Beer-Šeba, sever - Dan). Nesprávně se této zemi říká „Palestina“ (od Pelištejců - Filištínských).

9. Co je a co není bible?

Bible je svědectví o důvěře v pravého Pána světa, svědectví těch, kteří to prožili dříve. Není to dějepis, přírodopis ani „občanská nauka“.

10. Je bible slovo Boží?

Ne automaticky. Slovem Božím se může stát, když budeme číst s otevřeností a bible nás osloví a promění.

11. Jak a podle čeho se bible dělí?

Dělí se na Starý a Nový zákon (SZ a NZ). Podle doby vzniku: před Kristem a po něm. Základní odlišností je tedy Ježíš Kristus (v SZ ještě není, v NZ již ano).

STARÝ ZÁKON

*STVOŘENÍ JE DOBRÉ
(GN 1,31)*

12. Jakou řečí je psán Starý zákon?

Hebrejsky (zvláštní písmo, čte se zprava doleva, listy v knize se obracejí „nazpátek“).

13. Které knihy jsou v SZ na začátku?

Pět knih Mojžíšových, hebr. Tóra = zákon. „Zákon“ neznamena jen „soubor nařízení a předpisů“, nýbrž základ, na němž stojí svět a náš život.

14. Napsal Tóru Mojžíš?

Mojžíš Mojžíšovy knihy nepsal, ale je v nich hlavní postavou. Tóra vznikala postupně. (Viz otázka 5.)

15. Jak se jmenuje 1. kniha Mojžíšova, co to znamená?

Genesis = počátek.

16. Jaké dva druhy příběhů obsahuje kniha Genesis?

Nejprve modelové příběhy, pak vyprávění o praotcích.

17. O čem vyprávějí modelové příběhy?

Modelové příběhy nevyprávějí o tom, co se stalo kdysi, ale ukazují jako na modelech důležité věci o světě a o člověku. Ty byly, jsou a budou.

18. Jaké modelové příběhy jsou v Gn a co znamenají?

- Stvoření světa: Pán světa není nikdo jiný než Hospodin.
- Adam a Eva: největší chyba člověka je, že chce být pánem světa - bohem. To je hřích.
- Kain a Ábel: člověku hrozí závist a nenávisť, to je druhá největší chyba.
- Potopa: život je nezasloužený dar, Pán odpouští.
- Stavba věže: když se člověk povyšuje nad Hospodina, nerozumí si ani s druhým člověkem.

*„JÁ JSEM BŮH ABRAHÁMŮV,
IZÁKŮV A JÁKOBŮV“ (EX 3,6)*

19. Příběhy praotců - čím jsou důležité?

Vyprávějí, jak se důvěra v pravého Pána světa projevuje v životě praotců: Abraháma, Izáka, Jákoba, Josefa.

20. A kdo vlastně je ten pravý Pán světa?

Právě ten, kterému věřili Abrahám, Izák a ostatní v bibli. Bible neříká, kdo a jak je Bůh, ale jak vypadá život, opřený o důvěru v něho.

21. Příběhy praotců jsou zase modelové příběhy?

Ne, to jsou již příběhy dějinné. Ale nelze je přesněji historicky ověřit.

22. Jak se projevovala důvěra pravému Pánu světa u Abraháma?

Abrahám je poslušný. V té důvěře jde do země, kterou neznal. Na začátku neví kam ani proč, ale důvěřuje Pánu světa.

23. Znáš rodinu Abrahámu?

Manželka je Sára (a ještě Cetura). Synové - Izák (a ještě Izmael).

24. Jaký byl Izák?

Izák byl trpělivý. (Studně.)

25. Izákova rodina?

Manželka Rebeka, synové Ezau a Jákob.

26. Jak se projevuje víra Jákobova?

Jákob je statečný. Musí s leccím zápasit - především sám se sebou. A právě díky víře vítězí.

27. Rodina Jákobova?

Manželky Lea a Ráchel, 12 synů (Rúben, Šimeón, Lévi, Juda, Gád, Ašer, Isachar, Zabulón, Dan, Neftalí, Josef, Benjamin), dcera Dína.

28. Jak vypadá důvěra pravému Pánu světa u Josefa?

Josef je moudrý. Proto může pomáhat i druhým odpouštět.

29. Rodina Josefova?

Synové Efrajim a Manases.

30. Proč jsou důležitá jména Jákobových a Josefových synů?

Izraelská země i lid byly rozděleny na 12 oblastí, kmenů. Ty se jmenují stejně jako synové Jákobovi (kromě Léviho a Josefa) a Josefovi.

31. Čím končí kniha Genesis?

Všichni jsou v Egyptě, Jákob i Josef umírají.

32. Kdy se příběhy praotců odehrávají?

Nevíme přesně, asi kolem r. 1500 před Kr.

„... JÁ JSEM TĚ VYVEDL
Z EGYPTSKÉ ZEMĚ, Z DOMU
OTROCTVÍ“ (EX 20,2)

33. Jak se jmenuje 2. kniha Mojžíšova a co to znamená?

Exodus, znamená to „vyjítí“.

34. O čem kniha Ex vypráví?

O tom, jak Izrael odešel z Egypta, kde žil jako otrok, do země svobody.

35. Co je to otrok, otroctví?

Otroctví je život, kdy pánem života

je někdo jiný než pravý Pán života. Může to být člověk i cokoli jiného.

36. Bylo vyjití z otroctví jednoduché?

Nebylo. Bránil se farao (nepravý pán světa), bránil se i Izrael sám. Všichni se báli, že o něco přijdou.

37. Kdo lid z otroctví vyvedl?

Mojžiš, vedený pravým Pánem světa.

38. Proč je příběh o vyjití z otroctví v bibli?

Aby bylo vidět: 1) jak zlé je otroctví, 2) jak z otroctví ven.

39. Jak z otroctví ven?

Je třeba: 1) vědět, co je svoboda, kdo ji dává a 2) mít někoho, kdo vede. (Viz otázka 37).

40. Čím začal odchod z Egypta, z otroctví?

Jídlem - večerí. Jediním beránka a nekvašených chlebů. Na památku odchodu z otroctví slaví Izrael svátek nekvašených chlebů (hebr. pesach).

41. Kudy vedla cesta z otroctví a proč?

Cesta vedla pouští, aby bylo zřejmé, že cesta do svobody není pohodlná procházka.

42. Co Izraeli po cestě scházelo? Dostali to? Jak?

- Jídlo - dostávali každý den znovu (Ex 16),

- pití - dostali vodu (Ex 17),
- průvodce, který vede (viz otázka 37),
- vědět co je dobré a zlé pro život (Dekalog),
- místo, kde by se mohli společně soustředit na to podstatné v životě (stan setkávání).

43. Jak dlouho chodil Izrael po poušti?

40 let. Tolik, kolik bylo potřeba, aby se naučil trpělivosti a důvěře.

CO JE DOBRÉ PRO ŽIVOT - DEKALOG (EX 20)

44. Jak se Izrael na poušti dovídá, co je dobré a co zlé?

Mají 10 základních pravidel - deset slov o pravé svobodě (z řeč. „Dekalog“).

45. Kdo Dekalog Izraeli dal?

Mojžiš odešel na horu Sinaj a zpět přináší kamenné desky s vytesaným Dekalogem.

Dekalog ovšem člověk přijímá jako dar od samotného Pána světa, protože o tom, co je dobré a co zlé, nemůže rozhodovat člověk jen podle své nespolehlivé vůle.

46. V Dekalogu je slovo „Hospodin“. Kdo to je?

Slovo pochází ze staré češtiny a znamená „Pán“.

47. V Dekalogu je také slovo „Bůh“. Kdo to je?

K čemu a ke komu má člověk nejvyšší důvěru a úctu, o koho, o co se v životě opírá, nazývá člověk „bůh“. Bohů je mnoho, kolik jich člověk vymyslel, vyrobil, svěřil jim důvěru. Ale jen jeden je pravý, ten, jehož nikdo nevymyslel ani nevyrobil. Toho nepíšeme bůh, ale Bůh. To je Bůh bible, Hospodin, Pán celého světa.

48. Kde Desatero v bibli najdeme?

Ex 20,1-17. Znovu pak v 5. knize Mojžíšově, v Dt 6.

49. Jak se dá Dekalog rozdělit?

Na 3 části:

- 1) základní připomenutí, proč je to vše dobré (Ex 20,1-2)
- 2) vztah mezi člověkem a Bohem (1. až 4. přikázání)
- 3) vztah mezi člověkem a člověkem (5.- 10. přikázání)

50. Jak zní zkráceně první čtyři přikázání?

Já jsem Hospodin, který tě vyvedl z Egypta, z domu otroctví.

- 1) Nebudeš mít jiného boha mimo mne.
- 2) Neuděláš si modlu.
- 3) Nezneužiješ jména Hospodin.
- 4) Pamatuj na den odpočinku.

51. Co dává 1. přikázání?

Záruku - život v důvěře pravému Pánu světa je život svobodný, dobře vybavený proti nesvobodě, závislostem, totalitám.

52. Co dává 2. přikázání?

Hospodin není lidský výtvar, není stvoření. Nic z toho, co vyrobil nebo vymyslel člověk, ani nic jiného na světě není pánem světa - bohem. Jen ten jediný, neviditelný, neuchopitelný.

53. Co dává 3. přikázání?

Důvěra v Pána světa není čarování (magie) ani pověřčivost (vymyšlení si o Bohu).

54. Co dává 4. přikázání?

Sedmý den v týdnu je zvláštní. Je to den chválení a přemýšlení o tom, co je v životě víry důležité. Je dobré mít oddělený čas ke chválení, děkování, prosbám, písničkám, čtení bible, modlitbě. Proto jsou bohoslužby, domácí čtení bible apod.

55. Jak zní z paměti 5. - 10. přikázání?

- 5) Cti svého otce i svou matku.
- 6) Nezabiješ.
- 7) Nesesmilníš.
(Nebudeš nevěrný.)
- 8) Nepokradeš.
- 9) Nebudeš křivě svědčit.
- 10) Nebudeš dychtit po ničem, co ti nepatří.

56. Co dává 5. přikázání?

I když ani rodiče nejsou pravými Pány světa, patří jim naše důvěra, láska a úcta.

57. Co dává 6. přikázání?

Život má být chráněn. Život můj i všech okolo nás. I život ostatní (přírody) nemá být svévolně ničen.

58. Co dává 7. přikázání?

K životu víry patří i věrnost - zachování lásky tomu, komu jsem ji slíbil.

59. Co dává 8. přikázání?

Všechno, co máme, jsme dostali. K životu víry patří i ochrana toho, co patří někomu jinému.

60. Co dává 9. přikázání?

K životu víry patří i mluvení pravdy o druhém člověku.

61. Co dává 10. přikázání?

Nemusíme nejen krást (8. přikázání), ale ani závidět. Každý může mít dost na tom, co dostal.

„BOHA NIKDY NIKDO NEVIDĚL,
ALE JESTLIŽE SE MILUJEME NA-
VZÁJEM, BŮH V NÁS ZŮSTÁVÁ.“
(1J 4, 12)

62. Co ještě potřebuje lid církve ke svému životu?

Lid se potřebuje scházet ke společnému děkování i prosbám, zpívání, modlitbám. (Viz otázka 1.)

63. Kde se scházel lid na poušti?

Scházel se ve stanu. Stavět kostel nebo modlitebnu při cestě nešlo.

64. Z čeho byl stan setkávání postaven?

Z toho nejlepšího, co lid měl. Protože ve stanu prožívali nejdůležitější chvíle svého světa. Stavěli ze vzácného dřeva, zlata, kůže, hedvábí.

65. Z jakých částí se stan skládal?

Ze tří: 1. předsíně, 2. svatyně, 3. „velesvatyně“.

66. Jak se jednotlivé prostory stanu lišily?

Do předsíně chodil lid. Tam poslouchal, modlil se, zpíval.

Do svatyně směli jen kněží. Tam hořel svícen, vonělo kadidlo.

Do velesvatyně neboli svatyně svatých směl jen nejvyšší kněz jednou za rok. Tam byly v truhle desky zákona. Na truhle pak víko s postavami andělů. Nejvyšší kněz tam vzýval Hospodina.

67. Bydlel ve svatyni svatých Pán Bůh?

Nebydlel a lid to věděl. Proto tam nebyla žádná socha nebo obraz Boha (2. přikázání). Svatyně svatých byla symbol: Pravý Pán světa není „někde“ (daleko, tam a tam). Je s námi, uprostřed nás.

„BLAZE MUŽI, KTERÝ SE NE-
ŘÍDÍ RADAMI SVÉVOLNÍKŮ,
NÝBRŽ SI OBLÍBIL ZÁKON
HOSPODINŮV.“ (Ž 1, 1-2)

68. Jak se jmenuje 3. kniha Mojžíšova? Co obsahuje?

Leviticus - Levitská, obsahuje předpisy a zákony pro levity - zaměstnance pozdějšího chrámu - i pro ostatní lid.

69. Jak se jmenuje 4. kniha Mojžíšova? Co obsahuje?

Numeri - součty. Na začátku této knihy je vypsáno sčítání lidu po jednotlivých kmenech (jména Jákobových synů viz otázka 27). Kromě sčítání lidu obsahuje další předpisy a zákony i pokračování vyprávění o cestě pouští.

70. Jak se jmenuje 5. kniha Mojžíšova? Co obsahuje?

Deuteronomium - druhý zákon. V knize je zopakován Dekalog (Dt 5) a další zákony.

71. Čeho se zákony a předpisy v Tóře týkají?

Celého života. Protože celý život je plný důvěry v Hospodina. Týká se to bohoslužeb, vztahu k druhým lidem, k majetku, rodinných záležitostí aj. Zákony chrání před nespravedlností, nenávisť, pověrou, tedy před tím, co život obtěžuje a zotročuje.

72. Dodržujeme tyto zákony i my dnes?

Základní směr a smysl ano. Dnešní život je však jiný, má jiná nebezpečí, proto i jednotlivá pravidla mohou vypadat jinak.

73. Čím končí Tóra?

Lid stojí na hranicích zaslíbené země. Dostává požehnání od Mojžíše, ten umírá.

74. Kdy se příběhy na poušti odehrály?

Kolem r. 1200 př. Kr.

„TUTO ZEMI DÁVÁM DO VĚČ-
NĚHO DRŽENÍ TVÉMU POTOM-
STVU“ (GN 48,4)

75. Která kniha je ve Starém zákoně po Tóře? Proč se tak jmenuje?

Kniha Jozue. Jozue (v důvěře v Hospodina) vede lid po Mojžíšovi a je v této knize hlavní postavou.

76. Jaký úkol má lid nyní? Na co má dbát, co je ohrožovalo?

Lid má úkol vstoupit do země, usadit se v ní, vydržet v důvěře pravém Pánu života proti tlaku pohanství. Toto nebezpečí bylo a dodnes je veliké.

77. Co je to pohanství?

Pohanství je důvěra v jiného pána světa než toho pravého.

78. Jak pochopit krutosti ve Starém zákoně?

- Faktické dějiny byly často mnohem pokojnější, bible není dějepis. Vyprávěním je zvyrazněno, že víra přináší zápasy.
- Příběhy je třeba porovnávat s tehdejší situací, ne s dnešní. Izrael patří ve srovnání se svým okolím k těm mírným a spravedlivým.
- Starý zákon nevypráví pouze o pravé cestě Izraele, nýbrž i o jeho chybách a vinách.

79. Co je obsahem knihy Soudců?

Příběhy izraelského lidu v Palestině před obdobím králů. Tehdy v Izraeli rozhodovali, vedli i soudili soudci - mužové a ženy. Byli podřízeni Zákonu - Tóře, tak opět pravému Pánu světa.

80. Znáš některé biblické soudce?

Např. Debora, Barák, Gedeon, Samson, Samuel.

„BOHA JE TŘEBA POSLOUCHAT, NE LIDI.“ (SK 5,29)

81. O čem vypráví kniha Rúť? Jaká byla Rúť?

Vypráví o cizince (Moabitance), která stála věrně při své příbuzné - v dobrém i ve zlých chvílích. Také víru v Hospodina přijala za svou. Rúť byla věrná.

82. Co jsou to sváteční svitky, kolik jich je, které to jsou?

Knihy, které židé čtou při svých svátcích. Je jich pět: Pis, Rt, Kaz, Pl, Est.

83. Jmenuj 6 knih, které jsou v SZ po Rúť!

2 Samuelovy, 2 Královské, 2 Paralipomenon.

84. O čem vyprávějí knihy Samuelovy, Královské, Paralipomenon?

O Izraeli v dobách, kdy v něm vládli králové.

85. Čím končí kniha Soudců?

Poslední soudce Samuel je starý. Jeho synové jsou špatní, v zemi vládne zmatek a zlo. Lid chce, aby v zemi vládl král jako v jiných zemích.

86. Jak na to odpověděl Samuel?

Bránil se, ale nakonec lidu vyhověl. Tím končí v Izraeli doba soudců a začala doba královská. (1S 8)

87. Proč se Samuel bránil povolání krále v Izraeli?

Věděl, že každý král chce být více či méně pánem života svého i druhých. A to je otroctví a pohanství. (Viz otázka 35 a 77.)

88. Jen první tři králové vládli celému, nerozdělenému Izraeli. Kteří? Kdy to bylo?

Saul, David, Šalomoun.
Kolem r. 1000 př. Kr.

89. Vyhnuhli se první tři králové pokušení být pány světa?

Nevyhnuhli. Všichni poznali hřích pohanství.

90. Jaký král byl Saul?

Nejprve silný, poslušný a moudrý. Později i on svévolný a nenávidný (kořist z bojů, kopí, hozené po Davidovi). (Viz otázka 18.)

91. Jaký král byl David?

Nejprve silný, poslušný a moudrý. Později i on spoléhá víc na své touhy a chutě než na pravého Pána života (Betsabé).

92. Jaký král byl Šalomoun?

Nejprve silný, poslušný a moudrý. Později i on podléhá i pohanství (ženy a jejich bůžci - v chrámu!).

93. Co dal Šalomoun vystavět?

Chrám Hospodinův. Krásný a výstavný. Ale i ten se stal spíše obrazem slávy a pádu člověka, než slávy a velikosti Hospodinovy. Tím byl stan setkávání. (Viz otázky 62 - 67.)

94. Který z prvních tří izraelských králů byl nejlepší?

Všichni poznali hřích. (Viz otázky

89 - 91.) Ale David jako jediný se vrátil k Hospodinu, přiznal svou vinu a poznal moc odpuštění. Pro to se stal vzorem dobrého krále pro všechny časy.

95. Co se v Izraeli stalo po vládě prvních 3 králů?

Lid se nemohl dohodnout sám se sebou a se svými králi. (Viz otázka 18.) Nastalo rozdělení země.

96. Jak se země rozdělila?

Na dvě poloviny: severní (Izrael, hlavní město Samaří) a jižní (Judsko, hlavní město Jeruzalém).

97. Kdo vládl v rozděleném Izraeli?

Každá polovina měla své krále. Ti se střídali po delší či kratší době.

98. Jací byli králové rozděleného Izraele?

Různí. Lepší, horší, většinou spíš horší.

99. Co bylo v rozděleném Izraeli špatné?

- vztah člověka k Hospodinu (uctívání bůžků, vlastních vytvořů a výmyslů, srv. 1. - 4. přikázání),
- vztah člověka k člověku (nespravedlivost, křivé soudy, krutosti, nestaráni se o potřebné - vdovy, sirotky, srv. 5. - 10. přikázání).

100. Kterí byli dobří králové?

Ti, kteří se snažili o nápravu (na severu např. Ezechiáš, na jihu Joziáš).

101. Jak a kdy skončil špatný život rozděleného království?

Obě poloviny byly posléze okupovány a zničeny cizími zeměmi. Severní polovina (Izrael) r. 722 před Kr. padla do rukou Asyřanů, jižní polovina r. 587 před Kr. padla do zajetí Babyloňanů.

102. Jak se jmenoval babylonský král, který zajal jižní Izrael?

Nabukadnézar (Nabuchodonozor).

103. Jak zajetí probíhalo?

Zpustošení izraelské země, vraždování, násilné přestěhování. Tam život v ghettech.

104. Jak byla v zajetí ohrožena důvěra lidu v Hospodina?

Byl to život uprostřed pohanských náboženství (uctívání kosmických těles, zvířat jako bohů). To chce být opatrný a nenechat se svést.

105. Znáš ještě jiné lidi, kteří podobně důvěřují pravému Pánu světa uprostřed pohanství?

Jsme to my - dnešní křesťané.

106. Jak se Izrael bránil pohanství?

Zapíše všechno důležité o víře, co si pamatoval, aby se to nezapomnělo. Vznikají nová vyprávění. Upevnil vnější věci: svátky, řády.

„**ÚDĚL IZRAELE, SVÉHO LIDU, ZMĚNÍM**“ (AM 9, 14)

107. Jak dlouho zajetí trvalo?

Přes 50 let.

108. Jak končí zajetí?

Celá babylonská říše (i s Izraelem) se dostává do panství Peršanů. Jejich králem je Kýros.

109. Kde se v bibli hovoří o zajetí?

Především v knihách prorockých (Viz otázky č.126 - 130).

110. Co se s Izraelem stalo poté, kdy Babylonu začali vládnout Peršané?

Lid se smí vrátit domů. Vrací se ale jen ti nejvěrnější.

111. Jak se Židům daří po návratu z babylonského zajetí?

Nijak dobře. Země je zpustošená, žije tu cizí obyvatelstvo. Židům se rozplývá sen o životě v zaslíbené zemi. Pravý Bůh nezachraňuje tak, že dá ráj a blahobyť, ale že dá důvěru a naději - i v dobách zlých.

112. Je Izrael po babylonském zajetí ještě lid Boží?

Je, ale jeho víra slábne. S Božím lidem na poušti se již srovnávat nemůže.

113. Jak se víra projevuje po návratu ze zajetí?

Židé dostavují zbořený chrám, vznikají některé knihy SZ. Objevují se vůdcové, kteří usilují o pravý život v důvěře v pravého Pána (Ezdráš, Nehemiáš).

114. Ve kterých knihách se píše o návratu ze zajetí?

V knihách Ezdráš, Nehemiáš a u některých proroků (Ageus - Ag).

115. Co se s Izraelem děje v době mezi stavbou 2. chrámu a přelomem letopočtu?

Malý národ Židů se dostává pod vládu různých velmocí (Alexandr Veliký, Seleukovci, Řím). Židé jsou tísňeni politicky i vyznavačsky. Mnozí se vystěhovávají do okolí vzniká tzv. diaspora - rozptýlené židovstvo.

116. Snažil se tehdy někdo o obnovu víry?

Ano, kupř. Juda Makabejský (spíše politicky), farizeové (spíše nábožensky).

117. Co všichni očekávají?

Příchod nového krále, který obnoví svobodu a důvěru Hospodinu.

118. O čem vypráví kniha Ester?

Kniha Ester (sváteční svitek - viz otázka 82). Vypráví o statečné Židovce Ester, která zachránila židovský národ před vyhlazením. Nacházíme tam ovšem i motiv pomsty, s nímž souhlasit nemůžeme.

119. Co je obsahem knihy Job?

Klade otázku, proč je na světě zlo a jak se s ním vyrovnat.

120. V knize Job vystupuje „Sátán“. Kdo nebo co je to?

Jménem Sátán je v bibli nazýváno zlo, zlý. To, co člověka trápí a bolí, svazuje. Také to, co vypadá hezky, a přesto člověka ničí. Kde nevládne pravý Pán světa, tam se rozmáhá zlo - sátán.

HOSPODIN JE MŮJ PASTÝŘ
(Ž 23,1)

121. Co jsou to žalmy? Kolik jich obsahuje kniha Žalmů?

Žalmy jsou písně - modlitby, je jich 150.

122. Jaké žalmy jsou v bibli? K čemu nám jsou?

Různé žalmy pro různé situace. Radostné, nadějně, děkovně, pláčící, prosebné, ptající se. Žijeme v jiné době, ale situace jsou podobné.

123. Kdo psal žalmů? Hodně žalmů začíná „žalm Davidův“!

Spíš nežli autorství to znamená: žalm pro toho, kdo věří jako David, raduje se, pláče, vyznává svůj hřích jako David... Pro člověka v davidovské situaci. A že toho David prožil! (Otázka 91 a 94.)

124. Co najdeme v knihách Přísloví a Kazatel?

Jsou v nich nejrůznější moudré myšlenky, přísloví a úvahy o životě víry. Kniha Kazatel je sváteční svitek. (Viz otázka 82.)

125. O čem je Píseň písní?

Píseň písní popisuje vztah milenců - ženicha a nevěsty. V básnických obrazech můžeme vidět lásku Pána života (ženicha) k církvi - jeho lidem (nevěsta). Píseň písní je sváteční svitek. (Viz otázka 82.)

„STALO SE SLOVO HOSPODINOVO K ...“ (JON 1,1)

126. Které knihy tvoří závěr SZ? Kolik jich je?

Knihy prorocké, je jich 16, nazvaných podle jména prorokova + Pláč Jeremiášův (sváteční svitek, viz otázka 82).

127. Kdo je a kdo není v bibli prorok?

Není to věstec, předpovídající budoucnost. Prorok „předpovídá přítomnost“, vidí přítomnost pravdivýma, jakoby Božíma očima. Ví, co z přítomnosti má cenu pro budoucnost a co ne.

128. Kdy proroci prorokovali?

Hlavně kolem babylonského zajetí - před ním, v něm a po něm.

129. Které 3 myšlenky obsahují hlavně proroctví?

- 1) Zajetí je důsledkem špatného života. (Viz otázka 101.)
- 2) Zajetí skončí, nebude trvat věčně, Hospodin zachraňuje.
- 3) Přejde Mesiáš, který obnoví důvěru v pravého Pána světa. (Nový král, pomazaný, hebr. „Mašiah“ - Mesiáš, řec. „Christos“ - Kristus).

130. Znáš pořadí starozákonních proroků?

- 4 „velcí“: Izajáš, Jeremiáš, Pláč Jeremjášův, Ezechiel, Daniel
- 12 „malých“: Ozeáš, Joel, Ámos, Abdijáš, Jonáš, Micheáš, Nahum, Abakuk, Sofonjáš, Ageus, Zacharjáš, Malachiáš.

NOVÝ ZÁKON

„POČÁTEK EVANGELIA JEŽÍŠE
KRISTA“ (MK 1, 1)

131. Jak se jmenuje 2. část bible? Proč?

Jmenuje se Nový zákon. Starý zákon je tím doplněn o nové zprávy.

132. Čím se liší Starý a Nový Zákon?

Hlavní odlišností je Ježíš Kristus. (Viz otázka 11.) Zároveň je tím vyjádřena doba vzniku (před Kristem a po Kristu - „př. n. l. - n. l.“).

133. Oč jde v Novém Zákoně?

Jako v celé bibli: o život ve světle důvěry pravého Pána světa (jak ho lidé poznali v Ježíši Kristu).

134. Kdo psal Nový Zákon?

Lidé, kteří:

- se setkali s Ježíšem či vyprávěním o něm,
- uvěřili, že to vše je pravdivé a dobré,
- chtěli se o to rozdělit s druhými.

135. Kdy vznikl Nový Zákon?

Ve 2. polovině 1. stol. po Kristu.

136. Jaké druhy knih obsa-

huje NZ, kolik celkem?

Čtyři evangelia, Skutky apoštolů, epištoly (21) a Zjevení. Celkem 27 knih.

„KRISTUS ZEMŘEL ...
A BYL VZKŘÍŠEN“ (I K 15,3-4)

137. Co je to evangelium?

EU = řec. dobrý, ANGELION = řec. poselství. ANGELOS = anděl = posel. EUANGELION = dobré poselství, zpráva, která má budoucnost.

138. Kolik je v NZ evangelií?

Jedno, ve čtyřech podáních (Matouš, Marek, Lukáš, Jan).

139. Proč není v NZ jen jedno podání evangelia?

Každý evangelista psal v jiné době, jiným lidem, jiným způsobem.

140. O čem vypráví evangelium?

O životě Ježíše Krista, tedy o jeho:

- 1) narození,
- 2) činech,
- 3) učení,
- 4) ukřižování
- 5) vzkříšení.

141. O čem svědčí Ježíšovo narození?

Narození v Betlémě říká:

- 1) Ježíš byl úplný člověk jako jiní.
- 2) Ježíš jako Mesiáš - Kristus (viz otázka 129.3) byl úplně jiný, než lidé čekali.

142. O čem z Ježíšových činů mluví evangelium?

Svémi činy dokazoval Ježíš svoji a Boží lásku k lidem. Evangelia vyprávějí o uzdravování, 3x probuzení mrtvých, povolání k následování. Také kupř. utišení bouře.

143. O čem z Ježíšova učení mluví evangelium?

O tom, co si lidé pamatovali. Kázání, podobenství, napomenutí, pozvání apod.

144. Jaké kázání je v evangeliu?

V Matoušově evangeliu je např. „Kázání na hoře“ (Mt 5-7). Obsahuje také modlitbu Páně - Otčenáš.

145. Co je to podobenství?

Podobenství je příklad z běžného života. Lidé podobenství snadněji porozumí. Podobně modelové příběhy. (Viz otázka 17.)

146. Jaká znáš podobenství Ježíšova?

O marnotratném synu (L 15, 11-32), o milosrdném Samařanu (L 10, 25-37), o domu na skále a na pís-

ku (Mt 7, 24-27), o pokladu a perle (Mt 13, 44-46), o rozdílné půdě (o rozsěvači) (Mk 4, 2-20; Mt 13,3-23) a mnoho dalších.

147. O čem z Ježíšova ukřižování mluví evangelia?

Ježíš dosvědčil Boží lásku k člověku do poslední chvíle - doslova až za hrob (hrob Josefa z Arimatie - Mt 27,57nn, podobně Mk, L, J).

148. Znamenal kříž konec Ježíše?

Ne. Ježíš byl vzkříšen - jako Kristus. Ti, kdo mu uvěřili, poznali, že nezemřel navždy.

„TI, KTERÍ PŘIJALI PETROVO SLOVO, BYLI POKŘTĚNI“
SK 2, 41

149. Která kniha následuje v NZ po evangelích? O čem vypráví?

Knihy Skutků apoštolských, vypráví o vzniku a životě první církve.

150. Čemu říkáme první církev? Jak vznikla?

První, tedy nejstarší církev vznikla tak, že apostolové vyprávěli ostatním, co prožili s Ježíšem, co učil, dělal, jak zemřel a byl vzkříšen. Kdo tomu uvěřil, stal se křesťanem, byl pokřtěn a vyprávěl to dál.

151. Kde vznikl 1. křesťanský sbor na světě?

Ve městě, kde byl Ježíš ukřižován - v Jeruzalémě.

152. Proč učedníci vyprávěli o Ježíšovi?

Protože se chtěli rozdělit o to, co sami poznali jako dobré a měli z toho radost. (Viz otázka 134.) Byl to úkol od samotného Ježíše: jít, učit, křtít, získávat učedníky (Mt 28,19-20).

153. Kterí učedníci to dělali?

Všichni, hlavně Petr a Pavel.

154. Kdo byl původně Petr, kdo Pavel?

- Petr - rybář, později jeden ze Dvanácti.
- Pavel - zbožný farizej, původně nepřítel křesťanů, uvěřil až po vzkříšení Krista (Sk 9).

155. Co dělali křesťané společně v 1. církvi?

- Zpívali, modlili se, četli bibli (viz otázka 1),
- slavili Večeři Páně,
- starali se o chudé, nemocné, potřebné.

156. Měla církev nepřátele? Proč?

Mnoho. Nepochopili a nepřijali evangelium, mysleli si, že je nějak ohrožuje.

„PAVEL APOŠTOL, BRATRĚM:
MILOST VÁM A POKOJ“
(FP 1,1-2)

157. Jaký druh spisu najdeme v NZ nejčastěji?

Jsou to dopisy - epištoly.

158. Kdo psal epištoly?

Učedníci - apoštolové (viz otázka 134 a 152). Především Pavel, také Petr, Jakub, Jan, Juda.

159. Komu jsou epištoly podle názvu určeny?

Některé jsou adresovány sborům, jiné jednotlivcům, dvě jsou okružní dopisy.

160. Které epištoly jsou psány sborům?

Římanům, Korintským (2), Efezským, Filipským, Koloským, Tesalonickým (2).

161. Jak tam vznikly sbory?

Pavel celý svůj křesťanský život cestoval. Jeho práce se dala rozdělit do 4 misijních cest. Některé sbory založil sám, jiné jeho spolupracovníci.

162. Kdo se v těchto sborech stával křesťanem?

Nejprve židé, pak i bývalí pohané. Chudí i bohatí, prostí i vzdělaní, zdraví i nemocní, otroci i jejich pánové.

163. Kdo je to pohan?

Ten, kdo se ve svém životě spoléhá na cokoli jiného než na pravého Pána světa. (Viz otázka 77.)

164. O čem jsou epištoly?

O všem, co souvisí se životem v důvěře v pravého Pána světa. (Viz otázka 2.)

„PÍŠU TI V DŮVĚŘE VE TVOU
POSLUŠNOST“ (FM 21)

165. Komu byly psány epištoly jednotlivcům?

2 Timoteovi, po jedné Titovi a Filemonovi.

166. Co je obsahem epištoly Filemonovi?

Pavel prosí křesťana Filemona, aby netrestal svého sluhu, který utekl, na útěku se setkal s Pavlem, stal se křesťanem a nyní se vrací zpět.

167. Komu jsou určeny epištoly Jk, Pt, J, Ju?

Jsou určené všem křesťanům.

168. Jsou apoštolové jmenováni v názvu epištol vždy jejich pisatelé?

U některých to víme jistě, u některých nikoli.

169. Znamená to, že si Nový zákon jména autorů vymyslel?

Nikoli. Jméno epištoly může vyjad-

řovat, kdo byl učitelem, duchovním otcem toho, kdo epištolu psal.

„A VIDĚL JAN NOVÉ NEBE
A NOVOU ZEMI“ (ZJ 21,1)

170. Jak se jmenuje poslední kniha v NZ?

Zjevení Janovo.

171. O čem vypráví Zj?

Jan má vidění o konci světa. Jak to bude vypadat, až přijdou poslední dny světa. Hlavním smyslem knihy však je ukázat, co v životě má dobrou a co špatnou budoucnost.

172. Co pro nás tedy znamená Janovo Zjevení, a co není?

Napomenutí a povzbuzení pro dnešek. Ukazuje, jak končí to dobré či špatné, co dnes děláme. Není věštěním o „jízdním řádu konce světa“.

173. Jak to bude vypadat na konci světa?

Nevíme. Ale víme, že v důvěře v pravého Pána světa není ani konec života či světa konec zlý, nýbrž konec zla.

174. Co bude po smrti?

Nevíme. Ale víme, že pravý Pán světa i našeho života je pánem jediným. Nikdo a nic jiného, ani smrt.

175. Máme se tedy něčeho bát?

Jenom jednoho: aby se pánem našeho života nestal někdo jiný a něco jiného než ten pravý. Je-li jím on, ničeho se bát nemusíme.

DĚJINY CÍRKVE

NA ZAČÁTKU PRONÁSLEDOVÁNÍ

176. Co je to církev?

Církev je společenství lidí spojených jednou životní orientací - důvěrou v pravého Pána světa, jak jej poznali v Ježiši Kristu.

177. Kdy, čím dějiny církve začínají?

U Ježíše z Nazaréta - jeho života, učení, kázání. Tedy na počátku letopočtu - v prvních desetiletích 1. stol po Kr.

178. Co tvořilo dějinné „pozadí“ církve?

Izrael, starozákonní lid víry. Ten byl první, starozákonní „církví“, i když se tak nejmenoval.

179. Z jakých motivů vznikaly křesťanské sbory?

Lidé, kteří slyšeli vyprávět o nové životní orientaci (o biblické víře), se chtěli dovědět víc, chtěli být spolu a chtěli se u tuto zkušenost

rozdělit s druhými. (Viz otázka 4 a 134.)

180. Kde vznikl první křesťanský sbor?

V Jeruzalémě.

181. Kde vznikaly další sbory? Jak to víme?

Kolem Středoziemního moře, na území římské říše. Čteme to v Novém zákoně, ve Skutcích a epistolách.

182. Jak žili lidé v prvních sborech?

Hodně společně. Modlili se, četli a vykládali různé části bible, zpívali. (Viz otázka 155.)

183. Měly sbory faráře, nebo jiné pracovníky?

Faráře neměly. Měly ovšem rozdělenou práci (kázání, vyučování, příprava Večeře Páně, péče o chudé, nemocné atd.) a k jednotlivým pracím oddělené (ordinované) pracovníky. Správce

sboru se nazýval řecky EPISKOPOS, česky biskup neboli dohlížitel.

184. Jak se na církev dívalo okolí?

Často nedůvěřivě, s podezřením. Církev byla nová a nezvyklá.

185. Kdo církev pronásledoval, jak?

Tehdejší politická i duchovní „vrchnost“. Židovští představitelé, římská státní moc. Posměchem, pomluvami, posléze vězněním, popravami.

186. Jak dlouho trvalo pronásledování církve?

Celá první tři století.

CÍRKEV SE BRÁNÍ

187. Proti čemu se církev v prvních stoletích bránila?

- 1) proti pronásledování,
- 2) proti pomluvám,
- 3) proti heresím (bludům - od „blouditi“ - jít nesprávnou cestou).

188. Proč a jaké vznikaly pomluvy?

Shromáždění církve nebyla veřejná. Ti, kdo neznali církev zevnitř, domnívali se, že křesťané provozují staré pohanské zvyky a jiné zvrhlosti (oběti dětí, čarování, pitky ap.).

189. Proč a jaké vznikaly hereze?

Do křesťanského evangelia se míchaly jiné prvky - z jiných kultur, náboženství. Různí lidé chápali různě, své chápání pak chtěli vydávat za pravé. Např.: „Existují dva světy, duchovní a tělesný. Tělesný je zlý, démonský, jediné duchovní je dobrý a božský.“ (Učení gnostiků = gnóze.) Nebo: „Bůh SZ, Izraele, a Bůh, o němž mluví Ježíš, jsou dva naprosto odlišní božové“ (učení Markionovo).

190. Jak se církev bránila? Máme o tom nějaké zprávy?

Čistotou vlastního života, novým promyšlením toho, co do evangelia patří a co ne. Píše se o tom v dochované první křesťanské literatuře (tzv. apoštolští otcové).

191. Mohla se církev bránit ještě jinak, třeba zbraní?

Nemohla. Bojovat zbraní církvi nepatří. (Ef 6,11-17)

KONEC PRONÁSLEDOVÁNÍ

192. Kdy a čím skončilo období pronásledování církve?

R. 313 ediktem milánským.

193. Jak se jmenoval panovník, který ukončil pronásledování církve? Proč je jeho jméno důležité?

Konstantin. Od té doby říkáme

církvi, která žije v přátelské shodě se státní mocí, „církve konstantinská“.

194. Co pro církev znamenal konec pronásledování?

- 1) Úlevu. Skončilo trápení, skrývání a pomluvy.
- 2) Nebezpečí. Církev se začala spoléhat na panovníka víc než na Hospodina. (Viz otázka 87.)

195. Jak církev po konci pronásledování nesla a jak měla nést evangelium ostatním?

Měla je nést vlastním životním příkladem a slovem. V součinnosti s politickou mocí se však často dopouštěla násilného „pokřesťanštění“. To však je přímým opakem zvěstování.

UPEVNĚNÍ CÍRKVE

196. Co bylo typické pro život církve po r. 313?

Typické bylo upevnění pozic církve, zabydlování se ve světě.

197. Je dobré, když se církev ve světě upevní a zabydlí?

Je dobré, když církev může svobodně žít a plnit svůj úkol. Je špatné, když církev má bohatství a moc.

198. Které tři prvky byly při zabydlování se církve ve světě typické?

Bylo to papežství, mnišství a obřadnictví.

199. Co je to papežství?

Každý sbor měl svého představeného - biskupa. Římský biskup ale nejen řídil svůj sbor, nýbrž začal rozhodovat v celé církvi. Byl nazýván otcem (lat. papa - otec).

200. Je papež zástupce Boží na zemi?

Papež je hlava katolické církve. Jeho zvláštní moc a právo je rozhodnutí lidské. Papež je člověk jako ostatní, včetně chyb i slabostí. Biblické důkazy o papežství (Mt 16,18 - 19 a J 21,15 - 19) evangelíci pokládají za nesprávné. (Čti Šoltész, Dějiny křesť. církve, s. 41n).

201. Je vznik papežství chybou?

Je dobré, když církev drží jednotné vyznání víry a je-li vedena. Chybné je učení o neomylnosti papeže, o jeho zvláštní moci, chyba je, když papež nejen řídí, ale vládne.

202. Jaké národnosti je a jak se jmenuje současný papež?

Polák Karol Wojtyła - Jan Pavel II.

203. Co je to mnišství?

Mnišství je způsob života, kdy člověk místo běžného života zvolí život ve zvláštním společenství (někdy uzavřeném na zvláštním místě - v klášteře) podle zvláštních pravidel - řádu. Řády pamatují na pravidelné modlitby, vzdělávání, službu a většinou ukládají celibát (život bez manželství).

204. Existuje jenom jeden mnišský řád? Znáš nějaké?

Ne, je jich mnoho druhů. Liší se důrazem na jednotlivé prvky. Františkáni, dominikáni, benediktini, cisterciáci, johanité apod.

205. Které prvky mnišského života jsou dobré, které naopak sporné?

Velmi cenná je služba druhým (kupř. v nemocnici), také prostota života bez majetku. Špatné je (bylo), když životní praxe neodpovídá přijatým zásadám. Může zde být i „pokušení skleníkové kytičky“.

206. Co je to obřadnictví?

Obřadnictví (sakramentalismus) je vydávání některých skutečností za posvátné, za jakoby pocházející z jiného světa. Je jim prokazována úcta jako božským.

207. Co všechno bylo sakramentalizováno?

Stavby, věci (relikvie, knihy), osoby, výroky, úkony, bohoslužebné prvky. Skoro všechno lze zbožštit.

ROZDĚLENÍ CÍRKVE

208. Kdy došlo k prvnímu rozdělení křesťanské církve?

Bylo to v 11. století, přesně r. 1054.

209. Jak k rozdělení církve došlo?

Sbory a církve na Východě (Egypt, Palestina, Sýrie) byly vždy kulturně i dějinně jiné než sbory na Západě (Evropa). Vše vyvrcholilo sporem mezi představiteli východní a západní části církve.

210. Jak se obě části církve jmenují? Žijí dodnes?

Západní církvi zůstal název katolická (obecná), východní se jmenuje pravoslavná (ortodoxní). Hlavou katolické církve je papež (viz otázka 199 - 201), hlavou církve ortodoxní je patriarcha.

211. Jsou podstatné rozdíly ve vyznání a učení těchto církví?

Podstatné věci jsou shodné: vyznání jednoho Pána světa, bible jako pravidlo víry. Odlišnosti jsou ve vnějších projevech, v rádech církve, v podobě bohoslužeb, v důrazech na to či ono.

212. Existuje pravoslavná církev u nás?

Ano, i v Praze (kostel sv. Cyrila a Metoděje v Resslově ulici), jinak hlavně na Slovensku. Hodně pra-

voslavných je v Bulharsku, Rumunsku a samozřejmě v Rusku.

213. Je dobré, že došlo k rozdělení církve?

Dělení církve je vždy chybou (hříchem). I když víme o vážných důvodech, vina zůstává. Platí to i o dělení církve v reformaci a po ní.

REFORMACE

214. Co je to reformace?

Doslova přetvarování - obnova, náprava toho, co bylo v církvi pokazeno.

215. Kdy se objevily první pokusy o reformaci?

Od začátku života církve. Vždy se objevil někdo, kdo více než ostatní viděl chyby a scestí, ukazoval na ně a sám se o nápravu snažil.

216. Můžeme jmenovat některé proudy i osobnosti, usilující ještě před reformací o nápravu?

Valdenští, Milič z Kroměříže, Matěj z Janova, Tomáš Štítný ze Štítného, ale třeba i František z Assisi.

217. Kdy nastala reformace v plné síle?

Ve světě v 16. století, v Čechách o 100 let dříve - v 15. století.

218. Kdo byl hlavní postavou české reformace?

Kazatel, učitel a rektor Karlovy univerzity Mistr Jan Hus.

219. Můžeš vyjmenovat základní etapy Husova života pomocí jmen měst a míst, pro Husa významných?

- Husinec - narozen 1371,
- Betlémská kaple v Praze - kazatel, profesor, později rektor pražské univerzity,
- Kozí Hrádek - vyhnanství, práce na spisech,
- Kostnice - Konstanz u Bodamského jezera - sněm církve, pokus o obhajobu, Hus podveden, upálen 6. července 1415.

220. Jaké byly základní prvky Husova učení?

Jako v celé reformaci šlo o dvojí návrat:

- 1) k Písmu, k jeho závaznosti,
- 2) k příkladu první církve. (Viz otázka 150.)

221. Jaký byl program této reformace? Jak se dá jednoduše shrnout?

Do tzv. Čtyř pražských artikulů:

- svobodné kázání a vykládání bible,
- vysluhování VP „pod obojí způsobou“, tedy chleba i vína všem účastníkům,

- kněží nemají mít podíl na světské moci,
- hřích má být potrestán, ať jej spáchá kdokoli.

222. Husité i válčili. Proč?

Proti reformaci bylo použito vojska. „Křížáky“ posílal do Čech římský král Zikmund. I čeští katolíci bojovali proti husitství zbraněmi.

223. Kterí byli nejznámější husitští vojevůdci, které bitvy?

Vojevůdci: Jan Žižka z Trocnova, Prokop Holý, bitvy: u Sudoměře, u Domažlic, na Vítkově, u Žatce aj.

224. Která dvě města byla hlavním střediskem reformace?

Tábor - středisko radikálů, Praha - středisko mírnějších.

225. Co se stalo mezi oběma městy?

Došlo ke sporu, živěnému zvenčí. Spor vyústil 30. 5. 1434 v bratrovraždou bitvu u Lipan. Táboři a Prokop Holý byli poraženi a s nimi i značný kus reformace.

226. Jak vypadala církev v Čechách v husitských dobách?

Katolická církev byla ve velké menšině. Převážnou většinu tvořila reformační církev podobojí (utrakvistická). Její hlavou byl univerzitní mistr Jan Rokycana.

JEDNOTA BRATRSKÁ

227. Existovala u nás v 15. století ještě jiná církev nežli církev podobojí a menšinová katolická církev?

Byla to Jednota bratrská (JB).

228. Kdy a kde Jednota bratrská (JB) vznikla?

V polovině 15. století (1457) v Kunvaldu u Žamberka. JB vznikala ovšem postupně.

229. Kdo stál u zrodu JB?

Petr Chelčický byl jejím učitelem, položil základy jejího učení, Bratr Řehoř JB založil.

230. Co bylo základem učení JB?

Základem učení i života JB byl „dvojí návrat“. (Viz otázka 220.)

231. Co udělala JB pro to, aby mohla společně dělat to, co dělají křesťané od počátku? (Viz otázka 1.)

Vytvořili Kralickou bibli, kompletní český překlad z původních jazyků (tištěna v Kralicích).

Napsali řadu písní (autoři B. Jan Augusta, B. Lukáš aj.), přebásnili všechny žalmy do písňových textů (B. Jiří Strejč).

232. Jak to s JB dopadlo?

Za protireformace byla krutě pronásledována. Bratři se museli

skrývat, prchat do vyhnanství, byli popravováni, zbavováni majetku, šikanováni. Ale nebyli nikdy úplně umlčeni.

233. Jak se jmenoval poslední biskup JB, autor mnoha knih i písní?

Jan Amos Komenský.

234. Jaký vztah ke staré JB má naše církev?

Naše církev se cítí být historickou pokračovatelkou JB. Svědčí o tom i jméno ČCE (českobratrská). Na JB vidíme, že více než jiní pochopila, co znamená život v důvěře v pravého Pána světa.

SVĚTOVÁ REFORMACE

235. Kdy začala světová reformace?

O sto let později než v českých zemích - v 16. stol. (Viz otázky 214 - 217.)

236. Které dvě země, dvě postavy, dvě města jsou důležité pro reformaci? Proč?

Německo - Martin Luther - Augsburg. V Augsburgu na říšském sněmu bylo přijato 1530 „augsburské“ vyznání víry.

Švýcarsko - Jan Kalvín - Ženeva. V Ženevě se Kalvín pokusil celému městu vtisknout reformační ráz.

237. Jak se nazývají církve, které vznikly z jedné a druhé větve světové reformace?

Církvi vzešlé z německé reformace se říká luterská nebo augsburská, církvi vyrostlé z reformace švýcarské se říká helvetská (podle Helvetia - Švýcarsko), kalvínská nebo reformovaná.

238. Co bylo základem učení obou světových reformátorů?

Podobně jako u M. J. Husa: „dvoji návrat“: k Písmu a ke vzoru první církve. (Viz otázka 220.)

239. Čím se oba reformátoři lišili?

Oběma šlo o dvoji:

- o radost z Božího odpuštění,
- o poslušnost Hospodinu.

Zatímco Kalvín kladl větší důraz na poslušný život (při přijetí Božího odpuštění), Luther zdůrazňoval radost z Božího odpuštění (a z ní vycházející poslušnost).

240. Našli bychom na reformátorech stíny?

Jistě. Luther kupř. nepodpořil chudé v boji proti pánům a nepostavil se proti jejich popravám. Kalvín tvrdě trestal neposlušné (upálení Serveta).

<p><i>PROTIREFORMACE</i></p>

241. Jakou reakci vzbudila reformace na straně římské církve i panovníků?

Odpor a protitlak - protireformaci.

242. Čím protireformace začala? Kdy?

Upevněním řádů a učení římské církve na tridentském koncilu v 16. stol.

243. Jaké hlavní „nástroje“ měla protireformace k dispozici?

Především tehdejší jezuitský řád a inkviziční soudy.

244. Kdo založil jezuitský řád, o co usiloval?

Ignác z Loyoly (Španělsko) chtěl vytvořit přísný mnišský řád, který by bojoval proti nepřátelům církve. Někteří nepřátelé byli ovšem jenom domnělí (Jednota bratrská).

245. Dělalí jezuité také něco opravdu křesťanského? Co dnes?

Pečovali o chudé, vzdělávali se, pracovali misijně. Dnes patří k velmi vzdělaným a ekumenicky (viz otázka 264-265) otevřeným řádům.

246. Co byla inkvizice, jak pracovala?

Byly to zvláštní soudy, určené k vyhledávání a trestání těch, kte-

ří římskou církev neposlouchali. Inkvizice používala i násilí, úsko-ků, podvodů, falešných obvinění, mučení, poprav.

247. Co bylo hlavním cílem protireformace?

Obnovit poslušnost Římu. Sjednotit znovu církve pro jedno učení a jednoho církevního panovníka, třeba násilím a povrchně.

248. V čem spočívala hlavní chyba protireformace?

V násilí, v touze po moci, v touze dosáhnout jednoty církve za každou cenu.

249. Které země zasáhla protireformace?

Skoro celou Evropu, jen málo Německo, Švýcarsko.

250. Dá se říci, kdy skončila protireformace?

Nedá. Protireformace postupně slábla, jak vítězily jiné politické síly, někdy i snášenlivost. V 18. a 19. století.

251. Jak se tehdy dělila křesťanská církev?

Vedle církve katolické a pravoslavné (viz otázky 208 - 211) tu byla církev luterská a reformovaná (kalvínská).

252. Jak vypadala luterská církev?

Prodělala období ortodoxie (pravo-věří), kdy živé reformační myšlení

dostalo podobu tuhého učení (dogmatu). Reformační učení tak neztratilo na své přesnosti, ale přestalo být srozumitelné a živé.

253. Jaké období vystřídalo poreformační ortodoxii?

Živá reakce na ni - pietismus. Návrat živé, osobní víry, prožívané citově (důraz na prožitek obrácení, na spořádaný mravní život).

254. Vznikla z pietismu nová církev?

Ano, v německém Herrnhutu - Ochráně „Obnovená jednota bratrská“.

255. Jak vypadala církev kalvínská na sklonku středověku?

V Anglii již dříve vznikla anglikánská církev - reformovaná podle učení, katolická podle církevní správy. Panovník státu byl hlavou církve. Proti této chybě bojovali puritáni (z lat. purus = čistý).

256. K čemu také vedla svoboda církve od centrální správy?

Mimo jiné ke vzniku dalších svobodných církví: baptistů, metodistů, kvékérů (viz otázka č. 213).

CÍRKEV NA PRAHU SOUČASNOSTI

257. Jaké úkoly má církev v nové době?

Jsou to misie a úsilí o jednotu.

258. Co je to misie?

Úsilí ukázat všem lidem, co je víra, oč jde v křesťanství.

259. Kde všude misie probíhá nebo může probíhat?

V cizích zemích, ve vlastní zemi, ve vlastní církvi, všude.

260. Jak se děje misie?

Kázáním (vyprávěním, sdělováním, svědectvím), praktickou službou, kde je potřeba (chudým, bez domova, nemocným, ...), životním příkladem.

261. Misie je potřeba i ve vlastní církvi?

V zemích, které byly někdy skoro celé křesťanské, může později nastat velké odcizení. Pak mnozí jsou členy církve pouze formálně, aniž by z toho vnitřně doopravdy něco měli.

262. Jak církev organizovala svou misii?

V různých zemích vznikaly různé misijní společnosti, často přes hranice církví. Tyto společnosti vysílaly své pracovníky do různých zemí i do různých oblastí doma

(Armáda spásy - pomoc sociálně ohroženým).

263. Proč církev takto působí?

Aby splnila svůj úkol, aby napравила mnohé své chyby a omyly z minulosti.

264. Co je to úsilí o jednotu? Co to není?

Není to snaha, aby existovala jenom jedna církevní organizace, nýbrž aby různé církve o sobě věděly, že jsou částí jednoho celku - církve Kristovy. Aby mohly spolupracovat.

265. Jak se úsilí o jednotu církví nazývá?

Ekumenické hnutí.

ZÁKLADY KŘESŤANSKÉ VĚROUKY

O MODLITBĚ

266. Co znamená modlit se?

Modlit se znamená přinášet v podobě rozhovoru svůj život před pravého Pána světa a Pána našeho.

267. Co všechno mohu v modlitbě před Hospodina přinášet?

Úplně všechno. Radosti i bolesti, touhy i strachy, vděčnost, dík, své prosby i své chyby a viny, svůj hřích.

268. Co se s modlitbou stane? Bude vyplněna?

Do našeho života vstupuje Hospodin a mění věci i náš pohled na ně. Ne ovšem tak, jak chci já, ný-

brž tak, jak chce on. To je lepší nežli naše přání. (Mk 14,36; Mt 6,10; Fp 4,4-7)

269. Jak se modlíme?

Upřímně, pravdivě - to je jediné pravidlo. Jinak: nahlas i potichu, krátce i dlouze, naučenou modlitbu i svými slovy, sami, společně s druhými, děkujeme, prosíme, vyznáváme své viny, ptáme se, tiše očekáváme...

270. Jaké modlitby znáš z paměti?

Evangelík užívá většinou pouze modlitbu Páně. Jsou ale i modlitby dětské (modlitba z Broučků), různé sbírky modliteb (Sešli světlo své), kde se lze nějakou modlitbu naučit.

271. Ke komu se modlíme?

Pouze k pravému Pánu světa: Bohu Otci, Ježíši Kristu a Duchu svatému.

272. Můžeme se modlit k Marii, ke svatým?

Modlíme se k živému Bohu, nikoli k lidem, kteří zemřeli. Navíc: „Proč chodit ke kovářičkovi, můžeme-li ke kovářovi?“

273. Co je to „modlitba Páně“?

Je to modlitba, kterou známe z evangelia a víme o ní, že se jí modlil a učil jí Ježíš.

274. Kde modlitbu Páně (MP) v bibli najdeme?

V Mt 6 (Kázání na hoře), také v Lukášově evangeliu.

275. Co znamená oslovení Otče náš?

- Otče - vztah mezi Bohem a člověkem lze nejlépe přirovnat ke vztahu otce a dětí,
- náš - ne jen „můj“, nýbrž vše-
ch, ne jen „jejich“, nýbrž i můj.

276. Co znamená a neznámá to „v nebesích“?

Znamená to, že Hospodin není dosažitelný lidským smyslům, rozumu, vůli, citům apod. Neříká to nic o prostoru, kde je a kde není.

277. Co znamená „posvěť se jméno tvé“?

Posvětit znamená oddělit, přijmout posvěcené jako „úplně jiné“. Prosba znamená: ať tě, Otče náš, lidé na celém světě poznají jako jediného pravého Pánu světa.

278. Co je to království Boží? Proč o ně prosíme?

Království Boží je vděčné poznání, že vše dobré na světě je Boží dar a že On má vše pod svou mocí. Zatím to poznáváme jen z části (L 17,21, 1K 13,12), o plné poznání království Božího prosíme.

279. Modlíme se „buď vůle tvá“. Známe Boží vůli? Jak ji poznáváme?

Úplně ji neznáme, jenom částečně. Ale dostatečně. O Boží vůli mluví Starý i Nový zákon a my se snažíme tomu porozumět ne podle svého, nýbrž doopravdy (v Pravdě).

280. V prosbě „chléb náš vezdejší“ prosíme jen o jídlo?

Nikoli, prosíme o mnoho věcí, potřebných k životu: jídlo a teplo, domov, zdraví, přátele, kulturu, rozumné politiky, smích...

281. Můžeme někdy vynechat to „odpusť nám naše viny“?

Ne, nikdy nejsme bez vin. (Ř 3,10-12)

282. Odpouštíme vždycky těm, kteří nám ublížili?

Ne. Ale měli bychom.

283. Znamená to „odpuť nám naše viny, jako i my odpouštíme našim viníkům“, že nám Pán světa odpouští jenom tolik, kolik my odpouštíme druhým?

Ne, Pán nám odpouští mnohem víc. Nemáme na to nárok, ale jsme za to vděční a jsme připraveni odpustit druhým.

284. Může Pán pokoušet? A zkouší nás?

Pán světa nepokouší ke zlému. Ale v životě nás potkávají různá nebezpečí, také lákadla ke zlému. Na nich si my sami můžeme vyzkoušet, jak pevná je naše důvěra v pravého Pána světa a jak silná pomoc je On sám.

285. Oč tedy prosíme v prosbě „neuvoď nás v pokušení“?

Aby nás nepotkaly věci, které bychom nemohli vydržet, kde by naše důvěra selhala.

286. Od čeho nás má Pán zbavit? Co je zlé?

Zlé je všechno, co člověka odvádí od Pravdy života. Mohou to být věci nepřijemné, ale i příjemné.

287. Co je to „doxologie“? Co to slovo znamená?

Je to konec modlitby Páně, od slov: „...neboť tvé jest království...“ do konce. DOXA znamená řecky sláva, doxologie „oslavné slovo“.

288. Proč se doxologii v modlitbě Páně modlíme, když v bibli není?

Nejstarší rukopisy evangelia mají doxologii připisanou na okraji. Již první sbory končily tímto oslavným slovem modlitbu Páně.

APOŠTOLSKÉ VYZNÁNÍ VÍRY

289. Co je to vyznání víry v širším smyslu, co v užším?

V širším smyslu každé sdělení, jímž člověk vyjadřuje svou víru. V užším smyslu je to ustálená, pevná formule, již se víra vyjadřuje stejně po staletí a na různých místech.

290. Proč vůbec vyznáváme svou víru?

Chceme se rozdělit o to dobré, co jsme přijali. Je to také náš hlavní úkol (Mt 28,19).

291. Je nutné to „pevné“ vyjadřování?

Člověk má sklon si ve víře vymýšlet. Aby se víra nemíchala s pověrami a aby zůstalo zachováno vše důležité, je dobré mít ne-

měnnou formulaci.

292. Jaké je nejstarší vyznání víry?

Viz Mk 8,29: Ježíš je Kristus (Mesiáš, Zachránce). Tak vlastně i jméno „Ježíš Kristus“ je vyznání víry.

293. Co je to „Apoštolské vyznání víry“ (AVV)?

Je to formule, která vznikla zhruba ve 4. století ve shodě s učením apoštolů a celé první církve.

294. Je AVV v bibli? Psali je apoštolové?

V bibli být nemůže, je mladší. Apoštolové je nepsali, ale AVV je shodné s jejich vyznáním.

295. Jak se AVV dělí?

Dá se rozdělit na tři části podle trojičního učení: o Bohu Otci, Synu a Duchu svatém.

296. Co je to trojiční učení?

Je to vyjádření trojího způsobu, jak se člověk setkává s pravým Pánem světa: jako s

- 1) Hospodinem,
- 2) Ježíšem Kristem
- 3) Duchem svatým.

Pořád jde ale o jednoho jediného Pána světa.

297. Jak zní první článek AVV?

„Věřím v Boha, Otce všemohoucího, Stvořitele nebe i země.“

298. Co je o Bohu v 1. článku AVV řečeno?

- že není nikdo mocnější (Všemohoucí),
- že je pravým Pánem světa (Stvořitel nebe i země),
- že je přesto možné i dobré mít s ním blízký vztah jako s Otcem.

299. O čem je 2. článek AVV? O Ježíši Kristu.

300. Co se v AVV říká o Ježíši Kristu?

To, co se o něm říká v evangeliu. (Viz otázky 140 -148.)

301. O čem je třetí článek AVV?

O Duchu svatém.

302. Co o Duchu svatém říká AVV?

Jen to, že v něho věříme. Víc nelze říci. Ale můžeme se setkávat s jeho mocí.

303. Je v AVV ještě něco kromě trojičního vyznání?

(„Věřím...“) svatou církev obecnou, svatých obcování, hříchů odpuštění, těla z mrtvých vzkříšení a život věčný.“

304. Co je to „svatá obecná církev“?

Je to neviditelný celek (množina) všech lidí, kteří přes hranice dob, názvů církví i vlastních názorů

rů důvěřuji Pánu Bohu.

305. Víme, kdo všechno patří do této obecné církve?

Nevíme. Možná tam patří někdo, kdo není členem žádné viditelné církve, možná tam nepatří leckterý člen podle jména... O nikom nemůžeme soudit. Jenom o jednom člověku - o sobě samém.

306. A my do obecné církve patříme?

Jestliže upřímně a opravdu chci, aby on, Hospodin, byl mým Pánem, a prosím-li o to, patřím tam zcela jistě. Někteří toto nazývají „jistota spasení“.

307. Co znamená a co neznámá „svatých obcování“?

Není to součet těch, kteří byli římskokatolickou církví prohlášeni za svaté.

Je to součet, společenství těch, kteří chtějí spolu s druhými viditelně a vědomě tvořit církev podle bible. Je to viditelný protějšek neviditelné „svaté církve obecné“.

308. Co vyznáváme při „odpuštění hříchů“?

Vyznáváme-li své chyby, viny, dluhy, chceme-li jich opravdu být zbaveni, jsme jich zbaveni.

309. Jak jsme zbaveni svých vin?

Pán Bůh nás má rád a jeho láska k nám nemá hranic. To jsme viděli

na ukřižování Ježíše Krista. Jestliže nás takto miluje a je-li takto mocný, stačí i na naše viny.

310. Co znamená „těla z mrtvých vzkříšení“?

Víra se týká celého života a celé lidské osoby. I tělo (kosti, svaly, krev, buňky) patří do prostoru naší víry a Boží lásky. V Božích rukou je i naše tělo. Není to automaticky řeč o nějaké podobě posmrtného života.

311. Co znamená, že věříme „život věčný“?

Je-li jediným Pánem našeho života Hospodin, není jím smrt. Ta přichází, ale nevězí. Hospodin zůstává Pánem i potom - věčně. V jeho dobré moci jsme i potom. Není tu automaticky řeč o posmrtném životě.

312. Proč říkáme na konci AVV „Amen“?

Amen znamená: „ano, tak to je“, „to je to pravé“, „je to pravdivé“, také „ať to vstoupí v život“. Tak potvrzujeme, co jsme řekli.

NAŠE EKUMÉNA

313. Co znamená slovo „ekuména“?

Slovo pochází z řeč. (OIKUMÉNÉ = země, lidstvo). Znamená množinu sborů, církví, jejich vzájemný vztah, úsilí o porozumění

a jednotu.

314. Kolik je na světě církví? Vyjmenuj všechny!

Církev je jedna - lid Kristův (viz otázky 176, 304 - 305). Církev se ovšem dělí podle doby a místa vzniku, podle odlišných situací, v nichž vznikly, podle různých názorů a důrazů.

315. Kolik je církví u nás?

V Čechách a na Slovensku dochromady kolem 20 církevních denominací (církví, oddělených jménem a organizací. Přesný počet je pohyblivý, záleží i na tom, zda některou skupinu nebo hnutí za církev považujeme nebo ne.

316. Dají se církve nějak rozdělit na skupiny?

Jsou církve katolické, reformační, pravoslavná a dvě ostatní.

317. Které jsou podle názvu „katolické“ církve?

Jsou to církve: římsko-, řecko- a starokatolická.

318. Která je největší katolická církev u nás i na světě?

Církev římskokatolická.

319. Kdy vznikla církev starokatolická, jak „vypadá“?

Oddělila se v 2. polovině minulého století od římské církve, protože nesouhlasila s některými novějšími prvky katolického učení (kupř. o papežské neomylnosti). Je malou,

po r. 1989 velmi živou církví. Biskupy volí, nemají zpověď, kněží nežijí v celibátu. (Viz otázka 203.)

320. Co je to „řeckokatolická“ církev?

To je církev, která svou správou patří pod římského papeže, ale v učení i v liturgických záležitostech má blízko k církvi pravoslavné. (Východní církev uvnitř církve západní.)

321. Co můžeš říci o pravoslavné církvi?

Viz otázky 208 - 211.

322. Co je typické pro reformační církve?

Vyjádřeno ve dvou bodech: „dvojí návrat“:

- k Písmu,
- ke vzoru první církve (viz otázka 220).

ve třech bodech podle M. Luthera (viz otázky 236 - 240):

- sola fide - pouhou vírou,
- sola gratia - pouhou milostí,
- sola scriptura - pouhým Písmem.

323. Jaké základní typy reformačních církví známe?

Podle reformačního „typu“ (viz otázky č.236 - 239) známe církve luterské (augsburského vyznání), helvetské (kalvínského, reformovaného vyznání) a církve sje-dnocené.

324. Jsou u nás církve luter- ské a reformované?

Na Slovensku a ve Slezsku ano, v Čechách a na Moravě se obě reformační větve spojily v jednu církev.

325. Jak se tato církev jmenuje?

Československá církev evangelická.

326. Jaké jsou u nás jiné církve vycházející z reformace?

Církev bratrská, Bratrská jednota baptistů, Evangelická církev metodistická, Apoštolská církev, Ochranovská Jednota bratrská.

327. Jak a kdy vznikly tyto církve?

Vznikly v průběhu minulých 200 let jako důsledek tzv. duchovního probuzení, tedy příklonu řady lidí ke křesťanství pod vlivem zvlášť výrazného kazatele a celého duchovního hnutí té které doby.

328. Jak se tyto církve na- vzájem liší?

Hlavní odlišnost je především historická - doba a okolnosti vzniku. Mají některé odlišné prvky bohoslužebné, jiné zvyky, ale jejich vyznání je téměř stejné.

329. Bylo toto rozdělení dob- ré?

Rozdělení lze vysvětlit a pochopit. Lidé jsou různí, a někdy nejsou schopni určité věci pochopit stejně

(viz kupř. Sk 15). Ale každé dělení církve bylo a je hřích. (Viz otázka 213.)

330. Které církve kromě ka- tolických, pravoslavné a refor- mačních ještě tvoří naši eku- ménu?

Církev československá husitská a Církev adventistů sedmého dne.

331. Jak a kdy vznikla CČH?

R. 1920 z nově získané samostatnosti státu vznikla touha po samostatnosti církve, protože katolická církev byla tehdy silně propojena s německou habsburskou monarchií Rakousko-Uherska. Oddělením od katolické církve vznikla „Církev československá“, v r. 1971 přidala do názvu „husitská“.

332. Čím je CČH charakte- ristická?

Zachovává liturgii mše, byť s mnoha reformačními prvky. Vyznáním je podobná evangelickým církvím, liturgii spíše anglikánské a starokatolické.

333. Jak a kdy vznikla Cír- kev adventistů sedmého dne? Čím je typická?

V minulém století, po nesplněném očekávání 2. příchodu Krista, nastává jisté vystřízlivění, někteří zakládají CASD. Vyznání klade důraz na svěcení soboty, na do-
slovný výklad Písma, životospřávu.

334. Jsou ještě jiné skupiny křesťanů u nás?

Existuje celá řada menších skupin, které již nenazýváme církvemi.

335. Proč řadu náboženských skupin nenazýváme církvemi?

- některé jsou čistě pracovní a služební (Armáda spásy),
- některé drží z křesťanství pouze část, popř. je míchají s jiným náboženstvím, další přetížejí některý biblický důraz a jiné opomíjejí,
- některé drží evangelium celé, ale svévolně se oddělily pod vlivem výrazné osobnosti, nezachovávají snahu po jednotě,
- některé mají s křesťany společnou bibli, ale vykládají ji po svém, svévolně (Svědkové Jehovovi).

336. Kdo jsou svědkové Jehovovi?

Organizace, jejímž cílem získat moc, vládu nad světem. Vedou ideový boj proti křesťanským církvím, zejména katolíkům. Svrchované slovo při výkladu bible má několikačlenné ústředí v Brooklynu (New York, USA). Jsou velmi dobře organizováni, důraz na informovanost o jednotlivých členech.

Zvláštní znaky: časté mluvení o konci světa, zákaz transfuze krve i

v případě ohrožení života, biblický fundamentalismus (povrchně doslovný výklad bible podle instrukcí ústředí). Klady: veliká obětavost, důslednost v dodržování pravidel, píle v misii i čtení bible. Hlavní chyby: nesvoboda myšlení, totalitní vedení, klamání veřejnosti.

337. Jak se jmenuje církev, v níž žijeme?

Jmenuje se Českobratrská církev evangelická.

338. Kdy ČCE vznikla a jak?

V r. 1918 sjednocením obou reformačních církví: luterské a helvetské. (Viz otázky 236 a 239.)

339. Proč se jmenuje „českobratrská“?

Ti kteří do sjednocené církve patřili, byli mnohdy potomky staré Jednoty bratrské (viz otázky č. 227 - 234). Po r. 1781 se ovšem Čeští bratři mohli přihlásit pouze do církve augsburského nebo helvetského vyznání. Po spojení těchto církví v r. 1918 se přihlásili ke společným předkům.

340. Proč se jmenuje „evangelická“?

Církev vychází ve svém životě i učení z bible, hlavně z evangelia o Ježíši Kristu.

341. Každá lidská společnost musí mít nějaký řád. Jak se jmenuje církevní zřízení ČCE?

Presbyterně synodní zřízení.

342. Co znamená slovo „presbyterně“?

O důležitých věcech ve sboru rozhodují presbyteri = starší (z řeč.)

343. Jak přišla církev na úřad presbyterů?

První církev měla své presbytery (starší) ve sborech. (Viz Sk 11,30; 1Tm 4,14 aj.)

344. Co znamená slovo „synodní“?

Nejvyšším shromážděním církve je synod, sejítí volených zástupců církve, presbyterů a kazatelů. Toto shromáždění rozhoduje o nejdůležitějších otázkách.

345. Co je hlavním znakem presbyterně synodního zřízení? Znáš jiná církevní zřízení?

Je to všeobecné kněžství - kazatel sboru nestojí výše nežli ostatní členové. Je pouze oddělen ke službě ve sboru. Jiné zřízení je kupř. episkopální, biskupské.

346. Kolik členů má naše církev, kolik sborů?

ČCE má asi 150.000 členů v asi 250 sborech.

347. Je rozdělení na sbory pouze administrativní?

Nikoli, sbory jsou malé „modely“ církve a lidské společnosti vůbec. Učíme se v nich společně žít jako křesťané - lid víry.

348. Kdo ve sboru rozhoduje, kdo o sbor pečuje?

Všichni, každý člen. Ale staršovstvo - volená skupina presbyterů, kteří mají důvěru ostatních jako mužové a ženy moudří, zkušení a věrní rozhodují především.

349. Kdo stojí v čele sboru?

Farář a kurátor. Kurátor je volený představitel sboru.

350. Co tvoří sbory v jedné oblasti?

Seniorát.

351. Kolik seniorátů tvoří naši církev? Jak se jmenuje náš seniorát?

Církev se dělí na 14 seniorátů. 13 seniorátů je místních, jeden, zvaný „Ochranovský“ sdružuje sbory Jednoty bratrské. Náš sbor je v seniorátu Pražském.

352. *Církev je organizována a spravována ve 3 stupních: Jak se jmenují stupně a funkce představitelů na všech stupních (představitelé, správní orgán)?*

Viz tabulka:

	SPRÁVNÍ ORGÁN	PŘEDSTAVITELÉ
SBO	staršovstvo	farář, kurátor
SENIORÁT	seniorátní výbor	senior, seniorátní kurátor
CÍRKEV	synodní rada	synodní senior, synodní kurátor

SVÁTOSTI V ČCE

353. *Co jsou to svátosti?*

Jsou to úkony, kterými si v církvi vzájemně připomínáme Boží přítomnost.

354. *Proč je nazýváme svátostmi? Jak to slovo vzniklo?*

Svatý znamená oddělený (viz otázka 277). Svátosti jsou zvláštní oddělené úkony, znamenají zvláštních věcí, které můžeme vyjádřit pouze znamením. (Viz otázka 361.)

355. *Kolik naše církev drží*

svátostí, které a proč?

Jsou dvě: křest a Večeře Páně. Obě jsou ustanoveny v Novém zákoně, v evangeliích.

356. *Mají všechny církve dvě svátosti?*

Nikoli, katolická církev jich má kupř. 7. (manželství, biřmování, svěcení kněží aj.). Jako svátosti byly označeny později.

357. *Co znamená křest?*

Je to znamení, že my se přihlašujeme k pravému Pánu světa a že víme o tom, že On se přihlašuje k nám.

358. *Kde je v evangeliu křest ustanoven?*

V Mt 28,18b-20.

359. *Co znamená Večeře Páně?*

Je to znamení, že společně přijímáme odpuštění vin, a tak k sobě patříme jako lid víry - církve.

360. *Kde je v evangeliu VP ustanovena?*

Kupř.: Mt 26,26-28. Častěji se ale užívá slov ustanovení VP podle 1K 11,23-25.

361. *Je-li člověk pokřtěn a účastní-li se VP, má zajištěnu víru, ochranu nebo jiné přednosti?*

Nemá zajištěno vůbec nic. Svátosti

nejsou magická kouzla nebo ochranné očkování. Je to znamení - viditelný obraz toho, co ve víře prožíváme - jestliže to prožíváme.

362. Jsou různé způsoby provádění svátostí? Jaký způsob užívá naše církev?

Křest se provádí buď trojím vyli- tím vody nebo ponořením, Večeře Páně chlebem či oplatkou - hostií, s vínem nebo bez vína. Naše cír- kev používá nejjednodušší způsob, podle vzoru první církve.

CÍRKEVNÍ ROK

363. Proč máme církevní svátky a církevní rok?

Abychom v každodenním životě na nic důležitého nezapomněli.

364. Kdy a čím začíná církevní rok?

Začíná adventem - čtyři neděle před Vánoce.

365. Které jsou hlavní křes- ťanské svátky?

Jsou to Vánoce, Velikonoce a svatodušní svátky.

366. Které biblické události se při těchto svátcích při- pomínají, kde jsou popsány?

- Vánoce - narození Ježíše, za- čátek evangelíí.

- Velikonoce - ukřižování a vzkříšení - konec evangelíí.
- Svatodušní svátky - vznik církve - Sk 2.

367. Co předchází Vánocům a Velikonocům?

Přípravné období:

- před Vánoce - adventní ob- dobi (4 týdny)
- před Velikonocemi - postní období (6 týdnů)

368. Co znamená adventní, co postní období?

Advent znamená příchod Ježíše o vánocích, postní období vede k půstu a pokání.

369. Co je to půst? Proč se křesťané postí?

Půst je dobrovolné omezení toho, co má člověk rád. Křesťané se postí, aby si připomněli, že dobré věci nezískali vlastní zásluhou, nýbrž že jsou darem, o nějž se ma- jí rozdělit s druhými.

370. Co je to pokání? Co k němu patří?

Pokání je dobrovolné a hluboké přemýšlení o vlastních vinách (hříchu) před Boží tváří (viz otázka 266 - 267). Patří k němu lítost i přijetí odpuštění.

REJSTRÍK DŮLEŽITÝCH POJMŮ

A

Abrahám · 7
 advent · 40
 Alexandr Veliký · 15
 Amen · 34
 anglikánská církev · 29

B

B. Jiří Strejc · 26
 B. Jan Augusta · 26
 B. Lukáš · 26
 Barák · 12
 Betsabé · 13
 bible · 4,5
 biskup · 22
 Bratrská jednota baptistů · 36

C

církev · 21
 Církev adventistů sedmého dne · 36
 Církev bratrská · 36

Č

Církev československá husitská · 36
 Čtyři pražské artikuly · 25

D

David · 13
 Debora · 12

Dekalog · 8,11
 desky zákona · 10
 Deuteronomium · 11
 diaspora · 15
 doxologie · 32

E

Efrajim a Manases · 7
 ekuména · 34
 ekumenické hnutí · 30
 epištola · 19
 Evangelická církev metodistická · 36
 evangelium · 17

F

farář · 39
 farizeové · 15
 František z Assisi · 25
 fundamentalismus · 37

G

Gedeon · 12
 Genesis · 6

H

herese · 22
 Hospodin · 8,30
 hřích · 40
 husité · 26

C

chrám · 13

I

Ignác z Loyoly · 28

inkvizice · 28

Izák · 7

Izmael · 7

J

Jákob · 7

Jednota bratrská · 26,36

Jeruzalém · 13,19,21

jezuitský řád · 28

Ježíš Kristus · 17

Josef · 7

Jozue · 11

Juda Makabejský · 15

Judsko · 13

K

kadidlo · 10

katechismus · 4

kázání · 18

Kázání na hoře · 18,31

Kazatel · 16

Komenský · 27

Konstantin · 22

Kostnice · 25

království Boží · 31

Kristus · 16,18,33

krutosti ve SZ · 12

křest · 39

kříž · 18

Kurátor · 38

Kýros · 14

L

Leviticus · 11

M

Markion · 22

Martin Luther · 35

Matěj z Janova · 25

Mesiáš · 16,33

Milíč z Kroměříže · 25

misie · 29

Mistr Jan Hus · 25

mnišství · 23

modelové příběhy · 6

Mojžiš · 8

N

Nabuchodonozor (Nabukadnésar) ·
14

Numeri · 11

O

obřadnictví · 23

odpuštění · 34,40

ortodoxie · 28

otroctví · 8

otrok, otroctví · 7

P

Palestina · 5

papežství · 23

patriarcha · 24

Pavel · 19

Peršané · 14

Petr · 19

pietismus · 29

Píseň písní · 16

podobenství · 18
 podobojí (utrakvisté) · 26
 pohan · 20
 pohanství · 11
 pokušení · 32
 pomazaný · 16
 pomluvy · 22
 postní období · 40
 pravoslavná církev · 24
 presbyterně synodní · 38
 Prokop Holý · 26
 proroctví · 16
 prorok · 16
 protireformace · 28
 puritáni · 29

R

Rebeka · 7
 reformace · 25,27

R

Řehoř · 26
 Řím · 15

S

sakramentalismus · 24
 Samaři · 13
 Samson · 12
 Samuel · 12
 Sára · 7
 Sátán · 15
 Saul · 13
 Seleukovci · 15
 senior · 39
 seniorát · 38
 seniorátní výbor · 39
 slovo Boží · 5
 smrt · 20
 Soudcové · 12
 stan setkávání · 10

staršovstvo · 39
 sváteční svitky · 12
 svatodušní svátky · 40
 svátosti · 39
 svědkové Jehovovi · 37
 svícen · 10
 synodní rada · 39
 synodní senior · 39

Š

Šalomoun · 13

T

Tóra · 6
 trojiční učení · 33

U

uzdravování · 18

V

Valdenšti · 25
 Vánoce · 40
 Večeře Páně · 39
 velesvatyně · 10
 Velikonoce · 40
 vzkříšení · 18

Z

zajetí · 14

Ž

Žalm · 15
 život věčný · 34

POŘÁDEK KNIH V BIBLI

STARÝ ZÁKON

Genesis - 1. Mojž.	Gn
Exodus - 2. Mojž.	Ex
Leviticus - 3. Mojž.	Lv
Numeri - 4. Mojž.	Nu
Deuteronomium (5.M.)	Dt
Jozue	Joz
Soudců	Sd
Rút	Rt
1. Samuelova	1 S
2. Samuelova	2 S
1. Královská	1 Kr
2. Královská	2 Kr
1. Paralipomenon	1 Pa
2. Paralipomenon	2 Pa
Ezdráš	Ezd
Nehemjáš	Neh
Ester	Est
Job	Jb
Žalm	Ž
Příslaví	Př
Kazatel	Kaz
Píseň písní	Pis
Izajáš	Iz
Jeremjáš	Jr
Pláč Jeremjášův	Pl
Ezechiel	Ez
Daniel	Da
Ozeáš	Oz
Joel	Jl
Ámos	Am
Abdijáš	Abd
Jonáš	Jon
Micheáš	Mi
Nahum	Na

Abakuk	Abk
Sofonjáš	Sf
Ageus	Ag
Zacharjáš	Za
Malachiáš	Mal

NOVÝ ZÁKON

Matoušovo evangelium	Mt
Markovo evangelium	Mk
Lukášovo evangelium	L
Janovo evangelium	J
Skutky apoštolů	Sk
Římanům	Ř
1. Korintským	1 K
2. Korintským	2 K
Galatským	Ga
Efezským	Ef
Filipenským	Fp
Koloským	Ko
1. Tesalonickým	1 Te
2. Tesalonickým	2 Te
1. Timoteovi	1 Tm
2. Timoteovi	2 Tm
Titovi	Tt
Filemonovi	Fm
Židům	Žd
Jakubův	Jk
1. Petřův	1 Pt
2. Petřův	2 Pt
1. Janův	1 J
2. Janův	2 J
3. Janův	3 J
Judy	Ju
Zjevení Janovo	Zj

Katechismus pro děti i dospělé

© Napsal Pavel Klinecký

© Obrázek na titulní stránce nakreslila Karolína Němcová
Pro potřeby Farního sboru Českobratrské církve evangelické
v Praze 10 - Strašnicích
vydal autor.
3. vydání
Praha 2000